

paříž severu

Datum vydání: 04.11.2022 | Zdroj: DolceVita | Strana 120 | Autor: Petr Jansa

Téma: Cestovní ruch | Školství, kultura a sport | Teplárenství | Rozvoj města | Ekonomika a podnikání

Tištěný náklad: 15 000 | GRP: 0,21 | Čtenost: 18 635 | Vydavatel: New Look Media s.r.o. | Periodicita: měsíčník

Svou honosnou přezdívkou získal Jablonec nad Nisou počátkem minulého století, kdy ho díky výrobě skla a bižuterie znal celý svět a město zažívalo bouřlivý hospodářský rozkvět. Dnes stojí, trochu neprávem, ve stínu sousedního Liberce.

Protéká jím říčka Nisa, obklopují ho nádherné Jizerské hory a je plný architektonických skvostů, které zde začaly vyrůstat díky rozkvětu průmyslu. Sklářské výrobky se z Jablonce nad Nisou vyvážely do celého světa a město bohatlo. Historické prameny dokonce uvádějí, že tři roky před 1. světovou válkou město do císařské pokladnice odvedlo dva miliony tehdejších korun. Mnohem víc než celá Dalmácie, kde žilo třicetkrát víc lidí.

Monumentální městské i církevní stavby, mezi kterými vynikají ty secesní, funkcionalistické a modernistické, doplňovaly v průběhu let i honosné soukromé vily a městské domy s prvky dobového historismu. Pohled na ně bere dech i dnes, ačkoliv jejich omšelé fasády často trpí dotačním aparátem, když namísto oprav mizí pod nánosy křiklavě nabarveného polystyrenu.

Přesto se stále najdou osvícení obyvatelé a podnikatelé, kteří se městu snaží i přes odpor systému vrátit zašlou slávu.?

kostel Nejsvětějšího Srdce Ježíšova

Nejvyšší ze tří ikonických jabloneckých věží patří novému farnímu římskokatolickému kostelu, který je spolu se sousední budovou děkanství vrcholným dílem architekta Josefa Zascheho. Byl vystavěn počátkem 30. let minulého století a na první pohled zaujme svou strohostí. Velkorysý trojlodní objekt s příčnou lodí a hranolovou věží s obkladem z ostře pálených cihel evokuje severskou architekturu a je přesným opakem secesního kostela, který Zasche navrhl v jiné části Jablonce. Zatímco secesní kostel je vybaven mobiliářem podle architekta návrhu, interiér nového kostela na Horním náměstí nebyl krom varhan dokončen podle jeho záměru. Přesto uvnitř najdete velmi cenné artefakty. Jedním z nich je třeba bronzová socha Krista od vídeňského sochaře Arnolda Hartiga. Větrná 2, farnostjablonec.cz

dům národopisců Scheybalových

Infocentrum, knihovna nebo třeba městská galerie. To vše se vešlo do bývalé fary. Dům, který září do dálky modrou fasádou, patří k těm nejstarším v Jablonci. Město ho získalo od bývalých majitelů, národopisců manželů Scheybalových. Podle architekta Libora Sommera, který měl na svědomí kompletní rekonstrukci, se jeho kouzlo ukrývá v postupném vývoji z jednoduchého barokního objektu z 18. století zásadně změněného klasicistní přestavbou v první polovině 19. století a na konci zmodernizovaného neorenesanční fasádou. Kostelní 1, jablonec.com

sokolovna

Monumentální neorenesanční budova byla v době svého vzniku v roce 1898 jednou z největších tělocvičen v českých zemích. Kromě toho, že stále slouží svému účelu a obyvatelům Jablonce poskytuje sportovní vyžití, je také domovem spolku ArtproProstor. Ten tu vybudoval novou kulturní část Nazdar! a pro místní v ní pořádá divadelní představení, autorská čtení nebo vystavuje výtvarné umění. Podobné projekty nejsou v Jablonci výjimkou. Dalším zajímavým prostorem je třeba mikrogalerie Kaplička. Fügnerova 5, sokol-jablonec.cz, kulturniprostornazdar.com

sport

Dvojnásobná olympijská vítězka Barbora Špotáková je jen jedním z mnoha úspěšných sportovců, kteří pocházejí z Jablonce. Jejich emoce stejně jako silné momenty spojené s místními sportovními spolky zaznamenával od roku 1973 fotograf Petr Krajíček. Sérii jeho snímků, zachycujících sport jako součást života Jablonečanů, si budete moci prohlédnout v galerii MY. Jablonec město sportu, Městská galerie MY, Kostelní 1/6, od 1. 12.

Pralinqa

Hned vedle vyhlášené jablonecké burgrárny Q-Burger Bar přivítala začátkem října první milovníky sladkých chutí nová pralínkárna Pralinqa. Ta nabízí bohatý výběr barevných, ručně vyráběných bonbónů. Jejich předobrazem jsou skleněné perly, které se desítky let vyráběly v okolí Jablonce. Vše je lokální – od pralinek přes krabičky až po branding, o nějž se postarali OBA Creators. Horní náměstí 11, pralinqa.cz

Kontinuita

Jablonec je městem bohatým na umělecká díla ve veřejném prostoru. O čtyři z nich, včetně skulptury Kontinuita na jabloneckém sídlišti Mšeno, se postaral místní rodák, sochař a sklářský výtvarník Oldřich Plíva. I když se během své kariéry věnoval různým materiálům, proslavil se především prací se sklem. Padesát let jeho umělecké činnosti oslavuje aktuální výstava. Oldřich Plíva: Sochy, Městská galerie MY, Kostelní 1/6, do 15. 11.

kostel Povýšení sv. Kříže

Kostel patřící starokatolické církvi je jednou z nejkrásnějších sakrálních staveb v secesním stylu u nás. Jeho návrh vypracoval výše zmíněný jablonecký architekt Josef Zasche, zbudováním byl v roce 1900 pověřen stavitel Emilian Herbig. Spolu s kostelem, jehož fasádu zdobí jednoduchý štukový dekor, vznikl i soubor sousedních rodinných domů postavených podle plánů architekta Roberta Hemmricha v raně secesním slohu. Výraznou rekonstrukcí zatím prošel dům nejbližší kostela, který byl koncipován jako fara. Husova 2, starokatolici.cz

udice

Jablonecký rodák a autor slavného Pražského metronomu Vratislav Karel Novák umístil ve svém rodném městě monumentální dílo stojící na západním břehu sypané hráze vodní nádrže Mšeno. Má podobu udice a autor jej vytvořil jako poctu Karlu Hubáčkovi, jednomu z nejuznávanějších architektů české historie, který má na kontě podobu televizního vysílače a hotelu na nedalekém Ještědu. Hubáček byl totiž vášnivý rybář.

Kantorova vila

Jen pár kroků od jablonecké přehrady stojí strohá funkcionalistická vila, která byla postavena v letech 1933–1934 podle návrhu architekta Heinricha Kulky. Žák Adolfa Loose ji vystavěl jako rodinné sídlo pro chirurga jablonecké nemocnice Alfreda Kantora. Zaujme zachovalými interiéry, vestavěným nábytkem i původními povrchy. Vila je dnes v majetku města. Palackého 26

Česká mincovna

Nejen vzácné sběratelské a pamětní mince z drahých kovů, ale také všechny oběžné mince, které dnes a denně používáme k placení, se od 1. července 1993 razí v mincovně přímo v Jablonci nad Nisou. I z toho důvodu má v centru města naproti Nové radnici své místo jeden ze čtyř obchodů, jež Česká mincovna provozuje. Jeho výloha patří k těm nejkrásnějším ve městě. Mírové náměstí 15, ceskamincovna.cz

Nová radnice

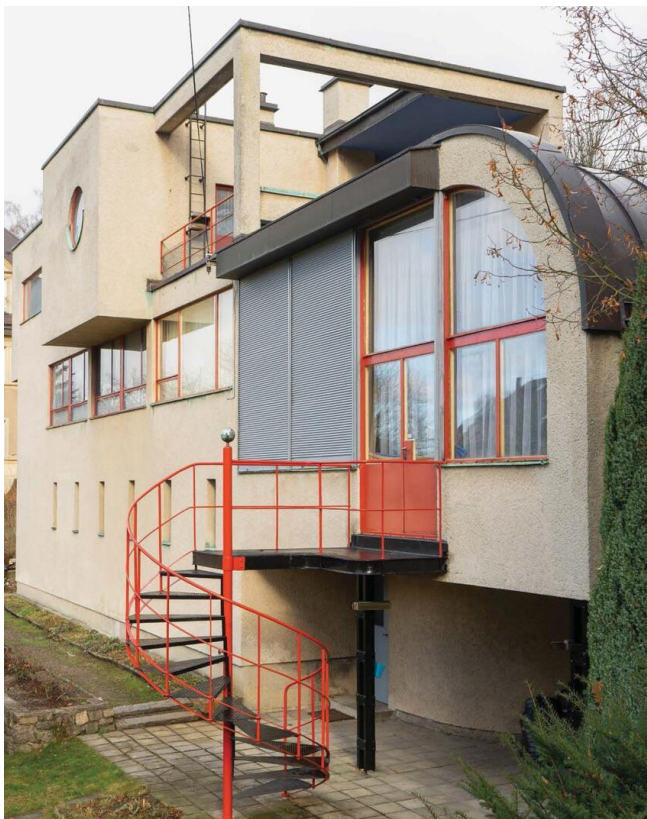
Nedávno zrekonstruovaná budova jablonecké radnice byla vystavěna v letech 1931–1932 a její podobu vytvořil liberecký architekt Karl Winter. Inspiroval se gotickými a renesančními italskými paláci a při navrhování myslel i na takové detaily jako svítidla nebo font nápisů, které označovaly jednotlivé místnosti. Monumentální, samostatně stojící čtyřkřídlá budova s hranolovou věží se po dokončení stala jednou z dominant města a centrem kulturního života. Od otevření sloužila jako sídlo městské správy a poskytovala prostor pro obchody, kavárnu, restauraci, vinárnu, spořitelnu, městské elektrické podniky, plynárny nebo biograf. Kino stejně jako kavárnu a různé obchody najdete v polyfunkční budově dodnes. Asi nejreprezentativnějším prostorem je slavnostní zasedací sál, který spolu s vyhlídkovou věží může ve vybrané dny navštívit i veřejnost. jablonec.com

Muzeum skla a bižuterie

Budovu ve stylu florální secese postavil v roce 1904 Emilian Herbig. Původně sloužila jako exportní dům firmy Zimmer & Schmidt, od roku 1949 jako sídlo Muzea skla a bižuterie. V zadní části budovy byla v roce 2020 vybudována moderní přístavba od architekta Michala Hlaváčka připomínající skleněný krystal, ve stejném roce získala titul Stavba roku. Jednou ze stálých expozic je největší sbírka skleněných vánočních ozdob na světě. Do atraktivní instalace ji poskládal Jakub Berdych Krapelis a bezesporu navodí tu správnou sváteční atmosféru. msb-jablonec.cz

Foto autor: foto Petr Jansa, Adam Štěch

Foto popis: Jablonecká vila kožního lékaře Friedricha Schmelowského od architekta Heinricha Lauterbacha je ukázkou aerodynamického funkcionalismu vratislavské školy. Byla postavena roku 1933 a její hodnota spočívá především v perfektně zachovaných interiérech.

dolovila

explore

120—132

text Petr Janu, foto Petr Janu, Adam Štich

paříž severu

Svou honosnou přezdívku získal *Jablonec nad Nisou* počátkem minulého století, kdy ho díky výrobě skla a bižuterie znal celý svět a město zažívalo bouřlivý hospodářský rozkvět. Dnes stojí, trochu neprávem, ve stínu sousedního Liberce.

Protekt jím říčka Nisa, obklopují ho nádherné žitné hory a je plný architektonických skvostů, které zde začaly vyrást díky rozkvětu průmyslu. Sklářské výrobky se z Jablonce nad Nisou vyvážely do celého světa a město bohatlo. Historické prameny dokonce uvádějí, že tři roky před 1. světovou válkou město do cizích pokladnic odváželo dva miliony tehdejších korun. Mnohem víc než celá Dalimác, kde žilo třicetkrát víc lidí. Monumentální městské i církevní stavby,

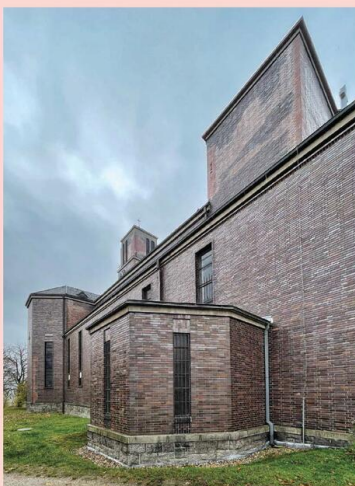
mezi kterými vynikají ty secese, funkcionalistické a modernistické, doplňovaly v průběhu let i honosné soukromé vily a městské domy s prvky dobového historismu. Pohled na ně bere dech i dnes, ačkoli jejich omšelé fasády často trpí dotačním aparátem, když namísto oprav mizí pod nánosy křiklavě nabarveného polystyrenu. Přesto se stále najdou ovocení obyvatelé a podnikatelé, kteří se městu snaží i přes odpor systému vrátit záslužnou slávu. →

Jablonecká vila knížete Karel Friedricha Schötenberga od architekta Heinricha Lautenbacha je skvělou reprezentací funkcionalismu v interiérové úpravě. Byla postavena roku 1933 a jej moderní společná představa v parketách zachovaných interiérech.

kostel Nejsvětějšího Srdce Ježíšova

Nejvyšší ze tří ikonických jabloneckých věží patří novému farnímu římskokatolickému kostelu, který je spolu se sousední budovou děkanství vrcholným dílem architekta Josefa Zascheho. Byl vystavěn počátkem 30. let minulého století a na první pohled zaujme svou stříhlostí. Velkovýrazný objekt s přísnou lodí a hranolovou věží s obkladem z ostře palených cihel evokuje severous architekturu a je přesným opakem secesního kostela, který Zasche navrhl v jiné části Jablonce. Zatímco secesi kostel je vybaven mobiliátem podle architekta návrhu, interiér nového kostela na Horním náměstí nebyl krom varhan dokončen podle jeho záměru. Přesto ovnití najdete velmi cenné artefakty. Jedním z nich je třeba bronzová socha Krista od vídeňského sochaře Arnolda Hartiga.

Vitná 2, farnostjablonec.cz

dům národopisců Scheybalových

Infocentrum, knihovna nebo třeba městská galerie. To vše se vešlo do bývalé fary. Dům, který září do dálky modrou fasádou, patří k těm nejstarším v Jablonci. Město ho získalo od bývalých majitelů, národopisců manželů Scheybalových. Podle architekta Libora Sommera, který měl na svědomí kompletní rekonstrukci, se jeho kouzlo ukrývá v postupném vývoji z jednoduchého barokního objektu z 18. století zásadně moderního klasicistní přestavbou v první polovině 19. století a na konci zmodernizovaného neorenesančního fasádou.

Kostelní 1, jablonec.com

sokolovna

Monumentální neorenesanční budova byla v době svého vzniku v roce 1898 jednou z největších hloučičen v českých zemích. Kromě toho, že stála sloužila svému účelu a obyvatelům Jablonce poskytuje sportovní vyžití, je také domovem spolku ArtoProstor. Ten tu vybudoval novou kulturní část Náštel a pro místní i v polské divadelní představení, autorská čtení nebo vystavuje výjimečné umění. Podobné projekty najdou v Jablonci výjimečně. Dalším zajímavým prostorem je třeba mikrogalerie Kaplická.

Figuerova 5, sskol-jablonec.cz, kulturniprestomazdar.cen

sport

Dvojnásobná olympijská vítězka Barbora Špotáková je jen jedním z mnoha úspěšných sportovců, kteří pocházejí z Jablonce. Jejich emoce šelají jako silná momenty spojené s místními sportovními spolky zaznamenal od roku 1973 fotograf Petr Králíček. Séri jeho snímků, zachycující sport jako součást života Jablončanů, si budete moci prohlédnout v galerii MY.

Jablonec město sportu, Městská galerie MY, Kostelní 1/6, od 1. 12.

Pralinka

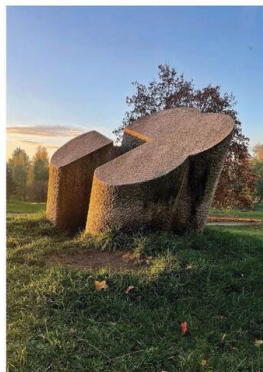
Hned vedle vyhlášené jablonecké burgrárny O-Burger Bar přichází začátkem října první místní studijní chuť nově pralinská Pralinka. Ta nabízí bohatý výběr barevných, ručně vyráběných bonbónů. Jejich předobrazem jsou skleněné perly, které se desíky let vyráběly v okolí Jablonce. Vše je lakované – od pralinek, ple krabů až po branding o něj se postaral OBA Creatori.

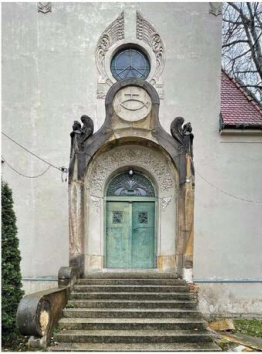
Horní náměstí 11, pralinka.cz

Kontinuita

Jablonec je městem bohatým na umělecká díla ve veřejném prostoru. O čtyř z nich, včetně skulptury Kontinuita na jabloneckém sídlišti Mileno, se postaral mistr rodák, sochař a sklářský výtvarník Oldřich Pliva. Když se těmto své kanvasy vnoval různým materiálem, proslul se především prací se sklem. Přesáhl let jeho umělecká činnost oslavuje aktuální výstava.

Oldřich Pliva: Sochy, Městská galerie MY, Kostelní 1/6, do 15. 11.

kostel Povýšení sv. Kříže

Kostel patří k starokatolické církevní je jednou z nejvýznamnějších sakrálních staveb v secesním stylu u nás. Jeho návrh vypracoval výše zmíněný jablonecký architekt Josef Zsche, zbudován byl v roce 1900 pověřen stavitel Emilian Herzig. Spolu s kostelem, jehož fasádu zdobí jednoduchá štuková dekorace, vznikl i soubor sousedních rodinných domů postavených podle plánů architekta Rudolfa Havensche v rané secesní době. Významnou rekonstrukcí zatím prošel dům nejbližší kostela, který byl koncipován jako fara.

Husova 2, starokatolici.cz

udice

Jablonecký rodák a autor slavného Pražského metronomu Václav Karel Novák umístil ve svém rodném městě monumentální dílo stojící na západním břehu rybníka hrade vodu níže Mlýna. Má podobu udice a autor jí vytvořil jako počtu Karlu Hubáčkovi, jednomu z nejuznávanějších architektů české historie, který má na kontě podobu televizního vysílání a trojku na medailoně Jáchyma Hubáček byl totiž vášnivý rybář.

Kantorova vila

Jen pár kroků od jablonecké funkcionářské vily, která byla postavena v letech 1923–1924 podle návrhu architekta Heinricha Kufky. Žák Adolfa Loos je vystavěn jako rodinné sídlo pro chirurga jablonecké nemocnice Alfrída Kantora. Zaupné zachovalými interiéry, vestavěným nábytkem i původními povrchy. Vila je dnes v mapě města.

Palackého 26

Česká mincovna

Nejméně vzácné sbíratelské a pamětní mince a stříbrných kování, ale také všechny oběžné mince, které dnes a denně používáme k placení, se od 1. července 1990 raží v mincovně přímo v Jablonci nad Nisou. I z toho důvodu má v centru města naproti Nové radnici své místo jeden ze čtyř obchodů, jež Česká mincovna provozuje. Jeho výloha patří k těm nejkrásnějším ve městě.

Mírové náměstí 15, ceskamincovna.cz

Nová radnice

Nedávno zrekonstruovaná budova jablonecké radnice byla vystavěna v letech 1931–1932 a její podobu vytvořil liberecký architekt Karl Winter. Inspiroval se gotickými a renesančními italskými paláci a při navrhování myslel i na takové detaily jako sovička nebo fontánky, které označovaly jednotlivé místnosti. Monumentální, samostatně stojící čtyřkřídlá budova s hranolovou věží se po dokončení stala jednou z dominant města a centrem kulturního života. Od otevření sloužila jako sídlo městské správy a poskytovala prostor pro obchody, kavárnu, restauraci, vinnou, sportovní, městské elektrické podniky, plynárny nebo biograf. Kino sejně jako kavárna a různé obchody najdete v polyfunkční budově dodnes. Asi nejrepresentativnějším prostorem je slavnostní zasedací sál, který spolu s výhledovou věží mále ve vybrané dny navštívit i veřejnost.

jablonec.com

Muzeum skla a bižuterie

Budovu ve stylu florilini secese postavili v roce 1904 Emilian Herbig. Původně sloužila jako expozitní dům firmy Zimmer & Schmidt, od roku 1949 jako sídlo Muzea skla a bižuterie. V zadní části budovy byla v roce 2020 vybudována moderní přístavba od architekta Michala Hrubého připomínající skleněný krytál, ve kterém dnes získala titul Stavba roku. Jednou ze stálých expozic je největší sbírka skleněných vánočních ozdob na světě. Do atraktivní instalace ji poskládali Jakub Berdych Krapeta a bezesporu navodí tu správnou sváteční atmosféru.

msb-jablonec.cz

jablonec